

Date Printed: 04/23/2009

JTS Box Number: IFES_72
Tab Number: 127
Document Title: Röstning i vallokal
Document Date: 1991
Document Country: Sweden
Document Language: Swedish
IFES ID: CE01876

* E B A 1 9 7 9 1 - 1 8 1 2 - 4 7 C 6 - A E C 9 - 4 9 4 5 7 8 1 7 6 F 7 3 *

RÖSTNING I VALLOKAL

INNEHÅLL

RIKSDAGS-, KOMMUNFULLMÄKTIG- OCH LANDSTINGSVAL

Rösträtt, valbarhet, röstlängder	2
Valmyndigheter, valkretsar och valdistrikt, information och service, valtider	3
Offentlighet och säkerhet, valförrättarnas arbetsuppgifter och ansvar	4
Vallokalen	5

VALFÖRRÄTTNINGEN

Personlig röstning	6
Röstning genom make/maka eller bud, förtidsröster, rösträkning, rapportering mm	7

KYRKOFULLMÄKTIGVAL

Allmänt, valdistrikt, rösträtt och valbarhet, valedlar, tid för röstning, poströstning, protokoll, inlämning	8
--	---

Den här informationen är i första hand avsedd för de valförrättare som utöver ordföranden och dennes ersättare skall tjänstgöra i vallokal under valdagen.

För ordföranden och ersättaren finns en särskild handledning (Nr 10 Röstning mm i vallokal), som mer utförligt beskriver förfarandet vid själva valförrättningen. Den handledningen skall finnas i alla vallokaler. Valnämnden i kommunen och riksskatteverket (telefon 08-764 8000) kan ge ytterligare information.

*) Del 1 heter Information om kyrkofullmäktigval.

RIKSDAGS-, KOMMUNFULLMÄKTIG- OCH LANDSTINGSVAL

Den 15 september 1991 är det allmänna val till riksdagen, av landstingsledamöter och kommunfullmäktige i Sverige. Valen äger rum tredje söndagen i september vart tredje år och skall vara fria och hemliga.

Rösträtt

Svenska medborgare har rösträtt vid val till riksdagen, kommunfullmäktige och landsting om de enligt skattemyndighetens personregister har varit kyrkobokförda i landet den 1 juni 1991, om de fyllt 18 år senast på valdagen och är upptagna i röstlängd.

Svenska medborgare i utlandet har rösträtt enbart till riksdagen, om de någon gång har varit kyrkobokförda här men inte är det den 1 juni 1991, om de fyllt 18 år senast på valdagen och efter ansökan tagits upp i röstlängd.

Utlänningar har rösträtt vid val till landsting och kommunfullmäktige på samma sätt som svenska medborgare i första fallet om de dessutom har

varit kyrkobokförda här den 1 november 1988, 1989 och 1990.

Valbarhet

Den som är röstberättigad vid val till riksdagen, kommunfullmäktige och landsting kan också väljas in där.

Röstlängder

För att få rösta måste man vara upptagen i röstlängd. Röstlängden upprättas varje år på grundval av gällande kyrkobokföring den 1 juni. Röstlängderna gäller under tiden 1 september–31 augusti året därpå.

I **allmän röstlängd** tas automatiskt upp de personer, som den 1 juni är kyrkobokförda i Sverige, har fyllt 18 år eller under röstlängdens giltighetstid fyller 18 år.

I **särskild röstlängd** tas efter ansökan hos riksskatteverket upp de röstberättigade svenska medborgare, som inte är kyrkobokförda i Sverige.

Exempel ur en röstlängd

1261-1280		64
1261	711203-1716	SÖDERBERG, STEFAN VALDEMAR
1262	720112-1760	WIRSTRÖM, LENA MARIA
1263	720319-1759	GUSTAFSSON, SVEN ALEXANDER
1264	722441-1671	STÅHL NILS ERIC
1265	721111-1711	LIDBOM WILDA KRISTIN
1266	721111-1711	ELSBETH, HELI MA
1267	721111-1711	721111-1711
1268	721111-1711	721111-1711
1269	721111-1711	721111-1711
1270	721111-1711	721111-1711
1271	721111-1711	721111-1711
1272	721111-1711	721111-1711
1273	721111-1711	721111-1711
1274	721111-1711	721111-1711
1275	721111-1711	721111-1711
1276	721111-1711	721111-1711
1277	721111-1711	721111-1711
1278	721111-1711	721111-1711
1279	721111-1711	721111-1711
1280	721111-1711	721111-1711

För val där rösträtt inte föreligger har rösträtts-hinder markerats i röstlängden med asterisk (*).

0 = rösträtt infaller först fr om den dag som anges i anmärkningskolumnen.

1991-09-18
1991-10-02

Valmyndigheter

Riksskatteverket är central valmyndighet och ansvarar för förberedelser och genomförande av allmänna val. Verket svarar också för mandatfördelningen mellan de politiska partierna vid riksdagsval.

Länsstyrelsen har ansvaret för genomförandet på regional nivå. Länsstyrelsen beslutar bland annat om valkretsar och valdistrikt. Länsstyrelsen sköter vidare den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen vid landstings- och kommunfullmäktigval.

Skattemyndigheten svarar för det ADB-stöd, som behövs regionalt och upprättar röstlängder och röstkort.

Valnämnden finns i varje kommun och har ansvaret för genomförandet på lokal nivå. Valnämnden utser de valförrättare som svarar för röstmottagning, rösträkning mm i vallokal. Valnämnden svarar för den preliminära rösträkningen, som genomförs onsdagen efter valdagen.

Valkretsar och valdistrikt

För riksdagsval är riket indelat i 28 valkretsar. Varje län utgör en valkrets utom Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län, som vardera utgör två valkretsar.

För landstingsval är landstingskommunen indelat i valkretsar. En landstingsvalkrets omfattar som regel en eller flera kommuner.

Även vid kommunfullmäktigval skall stora kommuner indelas i valkretsar.

Varje kommun är indelat i valdistrikt. Distriktsindelningen är densamma vid alla tre valen. Valdistriktens storlek varierar men bör som regel omfatta 1200–1500 röstberättigade.

För varje valdistrikt upprättas en röstlängd.

Information och service

Varje röstberättigad har fått ett röstkort med uppgifter om bla adress till vallokalen och när den är öppen. Tillsammans med röstkorten har väljarna fått en valbroschyr om hur röstningen går till. Broschyren finns i en särskild version med översättningar till fjorton språk.

Valförrättarna är skyldiga att hjälpa väljare som kan ha problem vid röstningen t ex på grund av fysiska handikapp eller språksvårigheter. I det senare fallet kan valförrättarna använda sig av valbroschyren på väljarens hemspråk, flerspråkiga valförrättare eller kontakta valnämnden för att få tolkservice.

Valnämnden har också service för att hjälpa valförrättare att hitta väljare, som inte kan återfinnas i röstlängd i visst valdistrikt. Valnämnden skall ha meddelat valförrättarna, vilken service som ges och telefonnummer till valnämnden.

Valtider

Vallokal skall hållas öppen för röstning mellan klockan 08.00 och 20.00. Riksskatteverket kan ha beslutat om andra öppettider. Valnämnden meddelar valförrättarna de tider som har bestämts.

SKATTEMYNDIGHETEN					RÖSTKORT 15 september 1991	
GODBY 3						
04	60	01	03	1261	SÖDERBERG, STEFAN VALDEMAR	
VALNÄMNDEN GODBY						
608 00 GODBY						
8.00-20.00						
SKOLAN ÖVERNÄS						
DU HAR RÖSTRÄTT VID VAL TILL RIKSDAG, LANDSTING OCH KOMMUNFULLMÄKTIGE						
Tag med kortet när du röstar!						

Offentlighet och säkerhet

Hela valförrättningen är offentlig. I vallokalen eller i närheten av denna får ingen agitation bedrivas. Man får där inte heller dela ut partiernas valbroschyrer eller annat propagandamaterial.

Den röstlängd, som valförrättarna använder under valförrättningen är allmän handling. Det kan därför inträffa att någon vill veta om en viss person finns upptagen i röstlängden eller om personen i fråga röstat. Valförrättarna bör svara på frågor om förhållanden i röstlängden under förutsättning att valförrättarnas arbete med tex granskningen av förtidsröster inte försenas eller försvåras.

Röstlängden får naturligtvis inte lämnas ut till någon utomstående för läsning eller avskrift under pågående förrättning.

Valförrättarnas arbetsuppgifter och ansvar

Valnämnden utser de valförrättare som på valdagen skall tjänstgöra i valdistriktet. I vallagen föreskrivs att det skall finnas en ordförande och en ersättare för ordföranden i varje valdistrikt. **Tre valförrättare**, däribland ordföranden eller dennes ersättare, skall alltid **samtidigt** vara närvarande i vallokalen.

Valförrättarna ser till att ordningen i vallokalen upprätthålls under hela förrättningen och att förrättningen genomförs på det sätt som vallagen föreskriver – kompletterat med de lokala instruktioner, som valnämnden kan ha gett.

Ordföranden leder arbetet i valdistriktet och skall lösa de problem, som kan uppstå under förrättningen eller rösträkningen, eventuellt efter kontakt med valnämnden. Ordföranden tar emot väl-

jarens röstkort och kuvert, granskar samt beslutar om kuvert skall läggas ner i valurna eller inte. Under rösträkningen ger ordföranden anvisningar om arbetet så att det genomförs på ett korrekt och snabbt sätt.

Ersättare för ordföranden. När ordföranden inte tjänstgör skall den ersättare, som valnämnden utsett, överta ordförandens arbetsuppgifter och ansvar för förrättningen.

Övriga valförrättare tjänstgör under förrättningen som:

Längdförare – med uppgift att leta upp väljaren i röstlängden och anteckna att väljaren röstat.

Kuvertutdelare – som kontrollerar röstkortet och att den röstande har kommit till rätt vallokal. Han delar ut valkuvert motsvarande det antal val i vilka väljaren är röstberättigad och hänvisar väljaren till närmaste lediga valskärm.

Övriga valförrättare – som hjälper till att ta fram valmaterial, plocka bort överflödigt material bakom skärmarna, ringa valnämnden och medverka i mån av behov under förrättningen.

Samtliga valförrättare deltar vid rösträkningen.

Ordföranden har huvudansvaret för att valet genomförs på det sätt som vallagen föreskriver.

Ordföranden ansvarar särskilt för att:

- vallokalen öppnar på utsatt tid
- vallokalen är försedd med avskärmade utrymmen för de röstande
- vallokalen har nödvändigt valmaterial
- ordningen i vallokalen upprätthålls
- valurnor och röstlängd hålls under betryggande uppsikt.

Vallokalen

Vallokalen skall i god tid innan den öppnas göras i ordning för röstning.

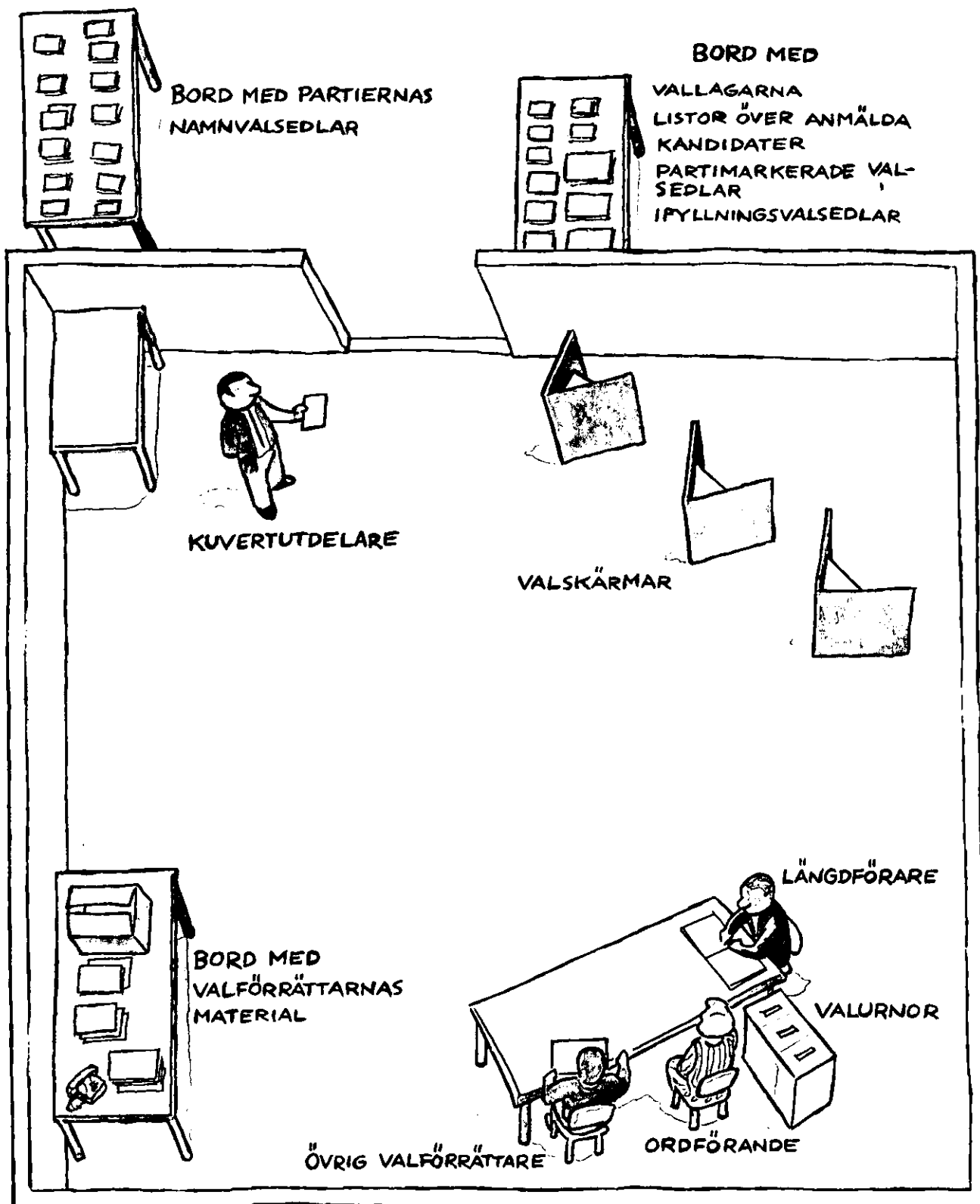
Invid det bord där väljaren avlämnar sina röster placeras de tre **valurnorna**, som skall vara märkta med **gult** för riksdagsvalet, **vitt** för kommunfullmäktigvalet och **blått** för landstingsvalet.

På bordet skall den **allmänna röstlängd** som gäller finnas. På ett angränsande bord läggs **valförrättarnas material**.

Valskärmarna skall placeras så att väljarna är skyddade från insyn när de röstar.

I anslutning till vallokalen skall finnas ett bord för **partiernas namnvalsedlar**. Partierna har ansvaret själva för sina valsedlar.

I vallokalen eller vid ingången till denna skall det finnas **partimarkerade valsedlar** och **ifyllningsvalsedlar** samt **vallagen** och **listor över anmälda kandidater**.

VALFÖRRÄTTNINGEN

Valförrättningen består av tre huvudavsnitt:

- **röstning**, där väljaren personligen eller genom make/maka/bud avger sina röster,
- **granskning av förtidsröster**, där valförrättarna under valdagen behandlar de röster som avlämnats på postkontor, hos utlandsmyndigheter och på fartyg.
- **rösträkning**, där valförrättarna preliminärt räknar avgivna röster.

Under hela valförrättningen skall protokoll föras över vad som händer. Till protokollet bifogas resultatet från de tre valen.

Vallokalen öppnas på utsatt tid. Ordföranden skall visa de närvarande att valurnorna är tomma. Först därefter kan röstningen börja.

Röstning i vallokal kan ske genom att:

- väljaren personligen infinner sig i vallokalen eller
- väljarens röster lämnas av make/maka eller bud.

Personlig röstning

När väljaren kommer in i vallokalen bör han visa upp sitt **röstkort** för kuvertutdelaren. Av röstkortet framgår om väljaren kommit till rätt vallokal. Har väljaren kommit till fel vallokal bör han få veta var han skall rösta.

Av röstkortet framgår också hur många val väljaren kan delta i. Kuvertutdelaren ger väljaren motsvarande antal **valkuvert**. Vill väljaren inte delta i alla valen bör han bara få valkuvert för så många val, som han vill delta i.

Väljaren blir sedan hänvisad plats bakom en valskärm för att där lägga valsedlarna i valkuverten.

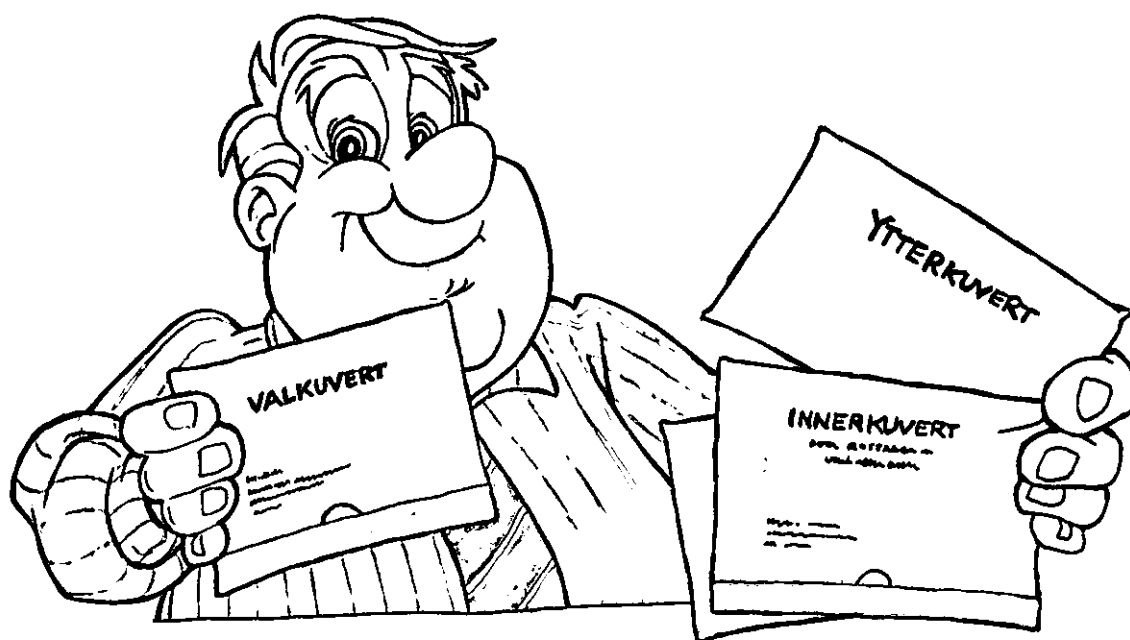
När väljaren gjort i ordning valkuverten överlämnas röstkortet och kuverten till ordföranden. Ordföranden kontrollerar att röstkortet gäller rätt valdistrikt och att väljaren lämnat röster för de val han är röstberättigad i eller för de val han vill delta i.

Ordföranden läser för **längdföraren** upp det nummer i röstlängden som finns på röstkortet. Längdföraren kan antingen läsa upp namnet i röstlängden eller be väljaren uppge sitt namn. Om uppgifterna stämmer kan ordföranden påbörja kontrollen av valkuverten. Om ordföranden är osäker på väljarens identitet, trots att denne lämnat röstkort kan ordföranden be om legitimation (körkort, identitetskort, pass e dyl). Observera att väljaren inte är skyldig att ha med sig röstkortet vid röstning i vallokal.

Om väljaren inte har röstkort med sig bör han tillfrågas om fullständigt namn och personnummer. Dessa uppgifter bör kontrolleras mot uppgifterna i röstlängden. Om osäkerhet om identiteten ändå råder bör väljaren kunna visa legitimation.

När ordföranden kontrollerat att väljaren är röstberättigad och inte redan avprickad som röstande skall ordföranden kontrollera varje valkuvert och att valsedeln i kuvertet har rätt färg. Felaktiga röster får inte tas emot utan skall lämnas tillbaka till väljaren, för att han skall kunna rätta till felet.

Är rösterna korrekta stoppas de ner i respektive valurna i ordningen riksdagsval, kommunfullmäktigval och landstingsval. I samband härmed antecknar längdföraren i röstlängden att väljaren röstat.

Röstning genom make/maka eller bud

Den som är gift behöver inte själv infinna sig i vallokalen på valdagen utan kan låta sin make/maka överlämna sk **valedelsförsändelse** i vallokalen.

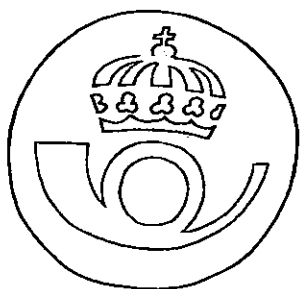
Väljare som på grund av sjukdom, rörelsehinder eller hög ålder inte själv kan komma till vallokalen kan rösta genom att bud överlämnar valedelsförsändelsen.

En valedelsförsändelse består av ett **yttterkuvert** med ett, två eller tre **innerkuvert**, som innehåller valedlar för respektive val.

När maken/makan eller budet infinner sig i vallokalen med den iordninggjorda valedelsförsändelsen skall ordföranden först kontrollera att väljaren är röstberättigad och att han inte redan har röstat. Därefter granskar ordföranden att valedelsförsändelsen är riktigt iordninggjord.

Om yttterkuvertet är korrekt ifyllt på alla punkter skall ordföranden öppna det och granska innehållet. Om yttterkuvertet eller innerkuverten inte är korrekta får ordföranden inte ta emot valedelsförsändelsen. Den skall då lämnas tillbaka till maken/makan eller budet tillsammans med ett nytt yttterkuvert (eventuellt också nya innerkuvert) för att felet skall kunna rättas till.

Om ordföranden konstaterar att rösträtt föreligger, att valedelsförsändelsen är riktigt ifyllt och att innerkuverten är korrekta stoppas dessa ner i respektive valurna. Längdföraren antecknar samtidigt i röstlängden att väljaren röstat.

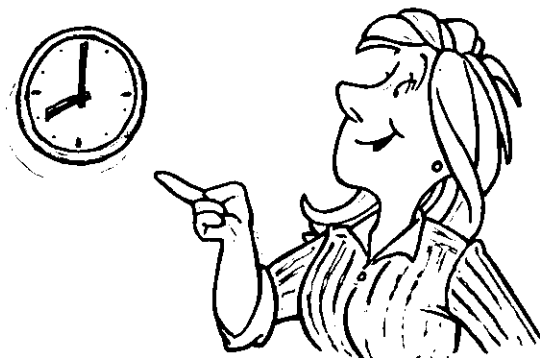
Förtidsröster

Röstberättigad, som på grund av vistelse på annan ort inom riket eller av annat skäl är förhindrad att rösta på valdagen i sin vallokal kan rösta på postkontor. Röstning kan också ske hos utlandsmyndigheter och på fartyg.

Riksskatteverket och posten skickar förtidsröster från utlandet och fartyg respektive postkontor till valnämnderna. Valnämnden ansvarar för att förtidsrösterna efter sortering skickas ut till valdistriktet på valdagens morgon. Ofta skickas förtidsröster också ut senare på valdagen.

För att rösträkningen skall kunna påbörjas snarast möjligt efter det att röstningen avslutats är det viktigt att samtliga förtidsröster, som kommit till valdistriktet, granskats i förväg under dagen.

Fönsterkuverten räknas och antalet antecknas i protokollet. Förtidsrösterna måste förvaras säkert under hela valdagen. Observera att inga förtidsröster (val- eller innerkuvert) får stoppas ner i valurnorna förrän röstningen avslutats. Kommer en väljare som tidigare förtidsröstat in i vallokalen skall han få tillbaka sin förtidsröst.

Rösträkning

Röstningen avslutas kl 20.00. Alla som befinner sig i vallokalen vid denna tidpunkt har dock rätt att rösta. När den sista väljaren lämnat sin röst förklaras röstningen avslutad. Därefter får de godkända förtidsrösterna stoppas ner i respektive valurna.

De fönsterkuvert, vars innehåll helt eller delvis inte godkänts, läggs in i omslag. Dessa omslag kommer senare att granskas av valnämnden vid den sk onsdagsräkningen.

Den preliminära rösträkningen kan därefter börja. Även rösträkningen är offentlig. Rösträkningen börjar med riksdagsvalet, fortsätter med kommunfullmäktigvalet och avslutas med landstingsvalet.

Rapportering mm

Resultatet från räkningen av riksdagsvalet rings omedelbart in till skattemyndigheten enligt de anvisningar som valnämnden lämnat. Även resultatet från räkningen av kommunfullmäktigvalet och landstingsvalet måste omgående rapporteras, så snart som respektive rösträkning är klar.

Protokollet och samtliga omslag undertecknas och läggs i valkassen för respektive val. Omslagen skall vara förseglade.

Därmed är valförrättningen avslutad och valhandlingarna skall, tillsammans med röstlängden, överlämnas till valnämnden på det sätt som valnämnden bestämmer.

KYRKOFULLMÄKTIGVAL

Allmänt

Valdag för kyrkofullmäktigval är tredje söndagen i oktober – vid 1991 års val alltså den 20 oktober.

Kyrkofullmäktigval kan avse antingen val av fullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församlingen eller av fullmäktige i samfälligheten. I vissa valdistrikt kan val förrättas samtidigt till både församlingen och den kyrkliga samfälligheten. I så fall måste det finnas två valurnor, en för vardera valet. Vid valen används samma röstlängder som vid septembervalen.

I huvudsak gäller samma regler vid kyrkofullmäktigvalen som vid septembervalen beträffande lokals utrustning, valförrättarnas ansvar, röstning, granskning av förtidsröster och rösträkning. I det följande redovisas de viktigaste skillnaderna mellan valen.

Valdistrikt

Vid beslut om indelningen i valdistrikt har antalet röstberättigade avgörande betydelse. Eftersom valdeltagandet vid kyrkofullmäktigvalen är förhållandevis lågt kan det finnas risk att valhemligheten avslöjas. Därför läggs som regel flera valdistrikt vid septembervalen samman till ett valdistrikt vid kyrkofullmäktigvalen.

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad och därmed valbar som ledamot eller suppleant vid kyrkliga val är den som fyllt 18 år senast på dagen för kyrkofullmäktigval, är medlem av svenska kyrkan och upptagen i den allmänna röstlängden.

Valsedlar

Valsedlarna för val av fullmäktige/direktvalt kyrkoråd i församling är vita och för kyrklig samfällighet blå. Väljarna skall i eller intill vallokalen ha tillgång till ifyllningsvalsedlar (blanka valsedlar) för de val som gäller. Partierna ansvarar för att namnvalsedlar och partimarkerade valsedlar finns.

Tid för röstning

Vallokal skall vara öppen minst två timmar mellan kl 08.00 och 15.00, dock inte under gudstjänsttid, samt mellan kl 18.00 och 20.00.

Poströstning

Förtidsröstningen avslutas torsdagen före valdagen dvs den 17 oktober 1991. Alla förtidsröster skall ha skickats ut till valdistrikten senast under valdagen, eftersom valnämnden vid kyrkofullmäktigval inte har någon preliminär rösträkning efter valdagen.

Protokoll

Valförrättarna skall föra följande protokoll:

– Protokoll fört vid kyrkofullmäktigval med bilagan: Resultat kyrkofullmäktigval (ett för varje val).

Inlämning

Valhandlingarna (protokoll, omslag och röstlängder) skall läggas in i valkassar – **grön kasse** för församlingsval och **orange kasse** för samfällighetsval.

